

ПРИЈАВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

1. Име и презиме кандидата: Бојана Кулиџан Громовић Контакт адреса: Др Ивана Рибара 5/51 21000 Нови Сад Број телефона: 066/93-24-347 Број индекса: 400011/2022
2. Предлог наслова докторске дисертације (на српском и енглеском језику): Рефлекси усмене књижевности и традиционалне културе у стваралаштву Бранка В. Радичевића Reflections of Oral Literature and Traditional Culture in the Work of Branko V. Radičević
3. Научна област: Српска књижевност Ужа научна област којој припада тема дисертације: Српска и јужнословенске књижевности са теоријом књижевности
4. Предлог ментора Име и презиме: Драгољуб Перић Институција у којој је запослен: Филозофски факултет Нови Сад Звање: ванредни професор Ужа научна област за коју је наставник односно научни радник изабран у звање: Српска и јужнословенске књижевности са теоријом књижевности Датум избора у звање: 1. 10. 2021.
5. Образложење теме докторске дисертације (до 10000 карактера куцаног текста са размацама): Предмет докторске дисертације: „Рефлекси усмене књижевности и традиционалне културе у стваралаштву Бранка В. Радичевића” указује на вишеслојно истраживање стваралачког опуса Бранка В. Радичевића (1925–2001), које ће се развијати у два основна истраживачка правца: први се односи на усмену књижевност, а други на традиционалну културу као шири систем вредности и модела понашања, симболике и митопоеетских образаца. Радичевићево стваралаштво је значајано за разумевање модернистичке спреге елиотовског типа између културног наслеђа и савремене српске књижевности.
5.1. Дефинисање и опис предмета (проблема) истраживања са прегледом владајућих ставова и схватања у литератури у подручју истраживања и позивањем на литературу која је консултована: Предмет истраживања су рефлекси усмене књижевности и традиционалне културе у стваралаштву Бранка В. Радичевића (1925–2001). Доказиваћемо тврдњу да Радичевић гради своју поетику на устаљеним фолклорним обрасцима, а свет дела конципира на архетипској слици света. Предмет рада је проналажење конкретних матрица, као и поступци њиховог литерарног систематизовања. У објављеним радовима о делу Бранка В. Радичевића доминирају они који за тему проучавања узимају стваралаштво за децу, те пратећи текстови: предговори, поговори, прикази итд. Из зборника <i>Поезија Бранка В. Радичевића</i> , (прир.) Драган Хамовић, (2016) издвојићемо најрелевантније радове за наше истраживање: Бранко Златковић: „Култ предака у песништву Бранка В. Радичевића”, Драган Хамовић: „Вечита пешадија или модерни лирски мит о ратару и ратнику”, Јован Делић: „Бранко В. Радичевић и српско пјесништво XX вијека”. У предговору <i>Изабраним делима Бранка В. Радичевић</i> : „Плаво прозорје Бранка В. Радичевића” (прир.) Милан Громовић, (2023), Громовић истиче „кључни поетски ланац Бранка В. Радичевића” указујући на могућа херменеутичка

	истраживања Радичевићевог опуса у контексту нових истраживања. Сматрамо да је неопходно указати на целину Радичевићевог стварања и проблематизовати усмене и традиционалне обрасце на којима почива ауторова поетика. Песник усложњавањем и варирањем традиционално виђене слике света и живота успева да уметичком надоградњом понуди читаоцима иновативно и оригинално уметничко дело.
	5.2. Образложење о потребама научног истраживања: Стогодишњица песниковог рођења (2025) праћена је пригодним програмима у Чачку, а отварање библиотечке целине у Градској библиотеци „Владислав Петковић Дис” са пишчевим књигама и личним предметима јавности је отворила врата за нова читања и тумачења недовољно истражених сегмената његовог стваралаштва. Нова издања <i>Песме о мајци</i> (Клетт: 2021), <i>Учени мачак</i> (Пчелица: 2025), <i>Изабрана дела Бранко В. Радичевић</i> (Матица српска: 2023), драматизација књиге <i>Сујеверице и друге речи</i> (2025) уједно указују, како на нов рецепцијски контекст, тако и на потребу за новим тумачењима Радичевићевог дела. Сматрамо да рефлекси традиционалне културе и усмене књижевности у великој мери обликују књижевни опус Бранка В. Радичевића, као и његова лексикографска истраживања, те да одређене обрасце традиционалне културе (обичаји, веровања, доживљај простора, времена, особито поштовање култа мртвих итд.) треба препознати, издвојити и класификовати, како бисмо доказали да је песник користио матрице усмене књижевности и да је његово стваралаштво инспирисано и дубоко укорено у традицију српског народа. Овим истраживањем желимо допринети вредновању песниковог дела сагледаног са временске дистанце имајући у виду новија истраживања из области научне критике и историје.
	5.3. Циљ истраживања са нагласком на резултате који се очекују: Циљеви истраживања усмерени су на: – издвајање и систематизовање образаца и структурирање слике света и социјума на основу матрица традиционалне културе; – анализу доминантних фолклорних елемената и њихове улоге у иманентној Радичевићевој поетици – вредновање стваралаштва Бранка В. Радичевића у контексту српске књижевности друге половине 20. века. – мотив крајпуташа – култ мртвих, значај помена и сећања у традицији, интермедијалност, интертекстуалност, аутоцитатност. – Очекивани резултат рада је прегледни аналитички осврт на целину Радичевићевог дела са систематизованим закључцима о устројству слике света и социјума који су обликовани у складу са традиционалним схватањима и синтеза усмених елемената (избор, транспоновање и трансформација, функција).
	5.4. Могућност примене очекиваних резултата: Очекивани резултати осветлиће инкорпорирање традицијских и елемената усмене књижевности и њихово транспоновање у стваралачки опус Бранка В. Радичевића те отворити могућности за новија истраживања, посредством сагледавања дела стваралаштва или целине с аспекта антрополошких и фолклористичких проучавања. Подстицање компаративне анализе дела Бранка В. Радичевића у контексту српске и јужнословенске књижевности и препознавање фолклора као активног елемента уметничког стварања и инспиративног предлошка.
6. Програми истраживања (фазе) и оријентациони садржај докторске дисертације са кратким описом поглавља: Поглавља дисертације: Увод I. Елементи традиционалне културе са аспекта простора и заједнице II. Присуство фолклорних жанрова	

III. Језичко-стилски поступци и кореспондирања са поетиком усмене књижевности

IV. Интертекстуалност, аутоцитатност, видови дијалога с књижевном и фолклорном традицијом

Закључак

Докторска дисертација структурирана је тако да обради присуство, трансформацију и функцију фолклорних елемената и докаже присуство традицијских образаца на којима је заснована слика света и социјума у иманентној поезици Бранка В. Радичевића. Истраживање је организовано у фазама које прате логички ток од теоријских поставки ка аналитичким сегментима и синтези резултата. У **Уводу** ћемо дати преглед досадашњих истраживања стваралаштва Бранка В. Радичевића и указати на потребу за осветљавањем рефлекса усмене књижевности и традицијске културе у његовом ширем опусу. **Уводни** део подразумева образложење предмета рада, циљеве и задатке, методолошко-теоријски оквир. **I.** у првом поглављу ћемо набројати и систематизовати елементе традиционалне културе с аспекта сагледавања простора природе и простора културе (заједнице). Просторне релације сагледавамо у контексту архетипске слике света и дихотомије (небо, земља, шума/планина, вода; дивљи и урбани простори; биљке и животиње, време, питоми и дивљи простор); 2. Код сагледавања заједнице полазимо од колективног (ми: они; село: град; породица: други) да бисмо сагледали микроелементе – појединце: човек/ ратник /светитељ/ земљорадник/ маргиналац... жена/ мајка/ невеста.

II. Присуство фолклорних жанрова у стваралаштву Бранка В. Радичевића огледа се у поезији која тематизује живот сељака ратника, рад и борбу на земљи и за земљу. Фолклорне матрице препознајемо у језичкој стилизацији, неговању дијалекатских особености завичајног простора, преобликовању кратких фолклорних форми. **III.** Језичко-стилски поступци и кореспондирања са поетиком усмене књижевности сагледаћемо на нивоу карневализације и травестирања које Радичевић транспонује често пародирањем предлошка, смењивањем светог и профаног. **IV.** Интертекстуалност, аутоцитатност, видове дијалога с књижевном и фолклорном традицијом ћемо анализирати као посебан вид стваралачке стратегије која кореспондира са једном значајном особином усмене књижевности: варијантношћу. Писац често варира један те исти мотив: крајпуташ/споменик/војник уобличавајући га у песму, есеј, лексикографски текст. Проучавајући мотив мајке потврдићемо да је песник посезао за аутоцитатом прилагођавајући исти мотив различитој читалачкој публици (Песме о мајци – „Сторучица мајка”). Након анализе репрезентативних примера у **Закључку** ћемо систематизовати сазнања до којих смо дошли и потврдити почетну хипотезу да је слика света и социјума у стваралаштву Бранка В. Радичевића заснована на елементима традиционалне културе и усмене књижевности.

7. Методе које ће бити примењене: компаративна метода, текст-метода, структуралистичка, семиотика, теорија интертекстуалности

8. Начин избора, величина и конструкција узорка: За корпус ће бити одабрани репрезентативни примери из целовитог ауторовог опуса: поезија, проза, есејистика, етнографско-лексикографска проза.

Радичевић, Б. В. (1945). *Сутонски дани*. Чачак: б.и.

Радичевић, Б. В. (1949). *Песме*. Сарајево: Свјетлост.

Radičević B. V. *Lirika* (1951). Sarajevo: Svjetlost.

Radičević, B. V. (1952). *Priče o dečacima*. Sarajevo: Seljačka knjiga.

Radičević, B. V. (1954) *Duh livada*. Sarajevo: Narodna prosvjeta.

Радичевић, Б. В. (1954). *Zemlja*. Beograd: Mladost.

Радичевић, Б. В. (1955). *Бела жена*. Суботица: Минерва.

Радичевић, Б. В. (1956). *Večita pešadija*. Sarajevo: Narodna prosvjeta.

Радичевић, Б. В. (1957). *4-ta noć*. Beograd: Stožer.

Радичевић, Б. В. (1957). *Бајка о шаљивчини*. Сарајево: Свјетлост.

Радичевић, Б. В. (1957). *Izgubljeni grad*. Zagreb: Ibi.

Радичевић, Б. В. (1957). *Учени мачак*. Сарајево: Народна просвјета.

Радичевић, Б. В. (1958). *Три чокота стихова а о вину ни речи*. Београд: Омладина.

Радичевић, Б. В. (1959). *Beli čovek*, Novi Sad: Progres.

Радичевић, Б. В. (1959). *Ноћ тела*. Суботица: Минерва.

Радичевић, Б. В. (1959). *Поноћни свирачи*. Београд: Белетра.

Радичевић, Б. В. (196?). *Хајдук Остоја*. Београд: Борба/Сарајево: Ослобођење.

Радичевић, Б. В. (1960). *Посластичарница код веселог чаробњака*. Сарајево: Свјетлост.

Radicević, B.V. (1961). *Plava linija života: srpski seoski spomenici i krajputaši (stručna monografija)*. Beograd: Savremena škola.

Радичевић, Б. В. (1961). *Прича о дечаку и Месецу*. Загреб: Младост.

Радичевић, Б. В. (1961). *Војничке песме*, (поезија). Београд: Просвета.

Радичевић, Б. В. (1964). *Чудотворно око*. Београд: Просвета, Београд.

Радичевић, Б. В. (1965). *Божја крча*. Београд: Просвета.

Радичевић, Б. В. (1965). *Сељачка поема*, Библиофилско издање Лазара Вујаклије.

Радичевић, Б.В.(1965). *Сеоски надгробни споменици и крајпуташи у Србији*. Београд: Југославија.

Радичевић, Б. В. (1966). *Гвозден човек и друге приче*. Београд: Младо поколење.

Радичевић, Б. В. (1967). *Бајке о гуслама*. Сарајево: Веселин Маслеша.

Радичевић, Б. В. (1968). *Грубићи и нежнићи*. Београд: Просвета, Београд.

Радичевић, Б. В. (1970). *Са Овчара и Каблара*. Београд: Просвета.

Радичевић, Б. В. (1971). *Песме о мајци*. Београд: Борба.

Радичевић, Б. В. (1971). *Сељаци*. Београд: НОЛИТ.

Радичевић, Б. В. (1972). *Авантуре страшног Тутуренка*. Сарајево: „Веселин Маслеша”.

Радичевић, Б. В. (1972). *Ђорава посла*. Београд: НОЛИТ.

Радичевић, Б. В. (1974). *Похвалнице и покуднице*. Београд: НОЛИТ.

Радичевић, Б. В. (1976). *Деветаци*. Београд: „Вук Караџић”.

Радичевић, Б. В. (1977). *Сведок*. Београд: СКЗ.

Радичевић, Б. В. (1978). *Земљосанке*. Београд: Просвета.

Радичевић, Б. В. (1978). *Повртак земљи*. Београд: „Вук Караџић”.

Радичевић, Б. В. (1978). *Рођак свих дечака*. Београд: „Вук Караџић”/Љубљана: Младинска књига.

Радичевић, Б. В. (1979). *Текла река Лепеница*. Крагујевац: Спомен-парк Крагујевачки октобар.

Радичевић, Б. В. (1985). *Смрт и љубав*. Приштина: Јединство.

Радичевић, Б. В. (1985). *Скитница, или песме и приче за децу*. Београд: „Вук Караџић”.

Радичевић, Б. В. (1986). *Горка грла*. Београд: СКЗ, Београд.

Радичевић, Б. В. (1986). *Вита јела зелен бор (песме)*, Просвета, Београд 1986”.

Радичевић, Б. В. (1988). *Такав је живот*. Београд: СКЗ.

Радичевић, Б. В. (1990). *Приче о животињама*, Сарајево: „Веселин Маслеша

Радичевић, Б. В. (1990). *Кадионик*. Никшић: Универзитетска ријеч.

Радичевић, Б. В. (1990). *Сујеверице и друге речи Књ. 1*, Београд: СКЗ.

Радичевић, Б. В. (1991). *Како је Јошика отишао на небо*. Београд: БИГЗ.

Радичевић, Б. В. (1992). *Празнина*, Београд: СКЗ.

Радичевић, Б. В. (1992). *Сујеверице и друге речи Књ. 2*. Београд: БИГЗ.

Радичевић, Б. В. (1994). *Приче са оног и овога света*. Београд: СКЗ.

Радичевић, Б. В. (1995). *Сујеверице и друге речи Књ. 3*. Београд: СКЗ.

Радичевић, Б. В. (1996). *Како породити оца*. Београд: БИГЗ.

Радичевић, Б. В. (1997). *Нове песме* Београд: Просвета.

Радичевић, Б. В. (1998). *Петнаест мојих песама*. Крагујевац: СКЦ.

Радичевић, Б. В. (1999). *Сујеверице и друге речи Књ. 4*. Београд: Просвета.

9. Место експерименталног истраживања: Рад не подразумева експериментална истраживања. 10. Литература и друга грађа која ће се користити (од 10 до 25 библиографских јединица): 1. Бандић, Д. (1991). <i>Народна религија Срба у 100 појмова</i>. Београд: Нолит 2. Громовић, М. (прир.) (2023). <i>Бранко В. Радичевић, Изабрана дела</i>. Матица српска: Нови Сад. 3. Детелић, М. (1992). <i>Митски простор и епика</i>. Београд: САНУ. 4. Диздаревић Крњевић, Х. (1997). <i>Утва златокрыла: делотворност традиције</i>. Београд: Филип Вишњић. 5. Ђорђевић, Т. (1984). <i>Наш народни живот</i>, 1-4. Београд: Просвета. 6. Елијаде, М. (2003). <i>Свето и профано</i>. Сремски Карловци – Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића. 7. Јовановић, Б. –Зечевић Б. (прир.). (2007). <i>Култ мртвих код Срба</i>. Београд: Службени гласник. 8. Јунг Густав, К. (1996). <i>Човек и његови симболи</i>. Београд: Народна књига – Алфа 9. Клеут, М. (прир.) (2006). <i>Реликвије из старине: огледи о српским епским народним песмама</i>. Нови Сад: Дневник. 10. Лотман, Ј. М. (2004). <i>Семиосфера: у свету мишљења – човек – текст – семиосфера – историја</i>. Нови Сад: Светови. 11. Љубинковић, Н. (2010). <i>Трагања и одговори. Студије из народне књижевности и фолклора I</i>. Београд: Институт за књижевност и уметност. 12. Мелетински Мојсејевич. (2011). <i>О књижевним архетиповима</i>. Нови Сад–Сремски Карловци: Издавачка књижарница Зорана Стојановића. 13. Перић, Д. (2020). <i>Поетика времена српских усмених епских песама. Предвуковска бележења и збирке Вука Караџића</i>. Нови Сад: Академска књига. 14. Перић, Д. (2022). <i>Прамен магле поље притиснуо. Необични јунаци српске усмене епике</i>. Нови Сад: Академска књига. 15. Петковић, Н. (1984). <i>Од формализма ка семиотици</i>. Београд–Приштина: БИГЗ–Јединство. 16. Пешикан-Љуштановић, Љ. (2007). <i>Станаја село запали</i>. Нови Сад: Дневник. 17. Пешикан-Љуштановић, Љ. (2020). <i>Пишем ти причу. Рефлекси усмене књижевности и традиционалне културе у писаној књижевности и савременој култури Срба</i>. Нови Сад: Академска књига. 18. Раденковић, Љ. (1996). <i>Симболика света у народној магији јужних Словена</i>. Ниш–Београд: Просвета Ниш–Балканолошки институт САНУ. 19. Хамовић, Д. (прир.) (2016). <i>Поезија Бранка В. Радичевића</i>. Зборник радова са Научног скупа одржаног 14. маја у Чачку, на 90-годишњицу песниковог рођења, у оквиру 52. Дисовог пролећа 2015. Градска Библиотека „Владислав Петковић Дис”: Чачак–Београд. 20. Чајкановић, В. (1994). <i>Из српске религије и митологије</i>. СКЗ –БИГЗ –Партенон: Београд. 21. Bašlar, G. (1969). <i>Poetika prostora</i>. Beograd: Prosveta. 22. Bratić, D. (1993). <i>Gluvo doba: predstave o noći u narodnoj religiji Srba</i>. Beograd: Plato. 23. Lotman, J. M. (1976). <i>Struktura umetničkog teksta</i>. Prevod i predgovor Novica Petković. Beograd: Nolit. 24. Oraić-Tolić, D. (1990). <i>Teorija citatnosti</i>. Zagreb: Grafički zavod Hrvatske. 25. Pešić, R. –Milošević Đorđević, N. (1984). <i>Narodna književnost</i>. Beograd: Vuk Karadžić.	ПОТПИС КАНДИДАТА: <i>Боранка В. Сремски</i>

НАПОМЕНА:

Поред пријаве теме докторске дисертације, кандидат прилаже:

1. Биографију са тежиштем на ток образовања и усавршавања;
2. Библиографију научних и стручних радова као и саме радове;
3. Личне податке за службену евиденцију Образац бр. 2;
4. Сагласност ментора Образац бр. 3;
5. Оверену фотокопију дипломе о стеченом академском звању магистра наука (за кандидате који пријављују израду докторске дисертације на основу претходно стеченог академског назива магистар наука).
6. Потврду факултета о положеним испитима и испуњеним другим обавезама и научним истраживањима уколико су студијским програмом докторских студија утврђена као услов за пријаву докторске дисертације.

Уколико се докторска дисертација пријављује на језику националне мањине или страном језику, образац се попуњава двојезично (и на српском језику) у складу са Правилима докторских студија Универзитета у Новом Саду.